

Göteborgsregionens Fritidshamnar AB

Granskning av verksamhetsåret 2018

Lekmannarevisorerna har avslutat granskningen av bolaget avseende verksamhetsåret 2018.

Våra iakttagelser och bedömningar framgår av granskningsredogörelsen som bifogas.

Vårt uttalande till årsstämman lämnas i en granskningsrapport. Granskningsrapporten skickas till bolaget *efter* det att styrelsen beslutat att fastställa årsredovisningen. Uttalandet i granskningsrapporten grundar sig på granskningsredogörelsen.

Vi vill betona vikten av att styrelsen vidtar lämpliga åtgärder med anledning av de rekommendationer som lämnas och vi vill därför ha ett yttrande från styrelsen. Av yttrandet ska framgå vilka åtgärder som bolaget har gjort eller planerar att göra med anledning av rekommendationerna. Yttrandet ska skickas till stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se senast den 20 juni 2019.

Göteborg den 18 januari 2019

Claes-Göran Lans
lekmannarevisor utsedd av
kommunfullmäktige i
ägarkommunerna

Mai-Britt Wilhelmson
lekmannarevisor utsedd av
kommunfullmäktige i
ägarkommunerna

Göteborgsregionens Fritidshamnar AB - granskning av verksamhetsåret 2018

Januari 2019

Grefab – Granskning av verksamhetsåret 2018

Diarienummer: 0162/18

Lekmannarevisorer: Claes-Göran Lans och Mai-Britt Wilhelmson

Yrkesrevisor: Charlotte Nätstrand

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
Granskning av verksamheten.....	6
<i>Grundläggande granskning.....</i>	<i>6</i>
<i>Systemet för styrning, uppföljning och kontroll.....</i>	<i>8</i>
<i>Styrning och uppföljning av investeringar och underhåll.....</i>	<i>12</i>
<i>Uppföljning av offentlighet och sekretess.....</i>	<i>18</i>
Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering.....	19
Språkbruk och revisionstermer.....	20

Sammanfattning

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Årets granskning av bolaget omfattar:

- grundläggande granskning
- systemet för styrning, uppföljning och kontroll
- styrning och uppföljning av investeringar och underhåll
- uppföljning av föregående års rekommendationer.

Granskningen visar att delar av bolagets verksamhet har brister som behöver åtgärdas. Därför lämnar vi följande rekommendationer:

Tabell 1: Sammanställning av rekommendationer

Område	Rekommendation
Systemet för styrning, uppföljning och kontroll	Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa följsamhet mot stadens riktlinjer för styrning, uppföljningen och kontroll.
Styrning och uppföljning av investeringar och underhåll	<p>Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa att underhålls- och investeringsplanen möjliggör en god och ändamålsenlig styrning och uppföljning av investeringar och underhåll.</p> <p>Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa följsamhet mot stadens regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning samt riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll.</p> <p>Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa att bolaget fullt ut arbetar i enlighet med kraven i GBP.</p>

I övrigt bedömer vi att bolaget har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Granskning av verksamheten

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen av verksamheten omfattar en grundläggande del, som är en översiktlig granskning av bolagets ledning och styrning samt interna kontroll, flera fördjupade granskningar samt uppföljning av tidigare års granskning.¹

Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Det innebär att revisorerna löpande följer styrelsens protokoll och handlingar och informerar sig om verksamheten. Granskningen omfattar följande delar:

- följsamhet mot kommunfullmäktiges ägardirektiv
- följsamhet mot kommunfullmäktiges riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag
- följsamhet mot generellt ägardirektiv för Renova AB, Gryaab AB och Grefab
- följsamhet mot kommunfullmäktiges budget
- följsamhet mot kommunfullmäktiges riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll
- följsamhet mot kommunfullmäktiges regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning
- styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi
- beslutsunderlag
- hantering av särskilda uppdrag från kommunstyrelsen/kommunfullmäktige.

¹ Se lekmannarevisorernas granskningsplan för bolaget (april 2018).

Kommunfullmäktiges mål

Lekmannarevisorerna granskade år 2016 styrelsens hantering av kommunfullmäktiges mål. Granskningen resulterade i att vi lämnade en rekommendation till styrelsen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att utarbeta ett inriktningsdokument i enlighet med kommunfullmäktiges budget och riktlinjer.

Iakttagelser

Den rekommendation som lekmannarevisorerna tidigare lämnat till styrelsen byggde på att kommunfullmäktige beskrivit i sin budget² hur bolaget ska bryta ner, anpassa och konkretisera fullmäktiges mål.

I november 2018 beslutade fullmäktige om en budget för 2019 där dessa skrivningar inte längre finns med. Budgeten innehåller inte heller samma målformuleringar som tidigare. Fullmäktige har vidare i budgeten angett att de under år 2019 vill se över hur staden arbetar med mål och uppföljning.

Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer mot bakgrund av ovanstående att rekommendationen inte längre kvarstår. Vi vill dock i sammanhanget betona att det fortfarande finns skrivningar i fullmäktiges riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll kring hur bolaget ska ta hand om fullmäktiges mål i sitt arbete med inriktningsdokument och budget.

Sammanfattande bedömning

Lekmannarevisorernas översiktliga bedömning är att bolaget i huvudsak har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som omfattats av den grundläggande granskningen. Samtidigt visar årets fördjupade granskningar, som i flera delar gränsar till de områden som omfattats av den grundläggande granskningen, på förbättringsområden.

² Budget för åren 2017 och 2018

Systemet för styrning, uppföljning och kontroll

Utgångspunkter i granskningen

Lekmannarevisorerna har granskat systemet för intern styrning, uppföljning och kontroll.

Granskningen har syftat till att bedöma om bolagets system för intern styrning, uppföljning och kontroll är tillräckligt och ändamålsenligt. Genom granskningen vill vi bidra till en ökad kunskap och medvetenhet om de åtgärder som krävs för att stärka den interna styrningen och kontrollen.

Granskningen har utförts genom intervjuer med ansvariga tjänstemän hos bolaget. Granskningen har utförts genom analys av riskanalys, åtgärdsplan och internkontrollplan samt verifieringar av kontroller i bolagets internkontrollplan för 2018. Granskningen har även omfattat analys av riskanalys, åtgärdsplan och internkontrollplan för 2019.

Revisionskriterier för denna granskning har hämtats ur Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll.

lakttagelser

Planering av arbetet med intern styrning och kontroll

Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll anger att bolagsstyrelsen ska bedriva sitt arbete så att det egna ansvaret för verksamheten säkerställs. Bolagsstyrelsen ska se till att det finns ett etablerat och dokumenterat system för styrning, uppföljning och kontroll som är anpassat för verksamhetens förutsättningar och behov samt dess olika styr- och beslutsnivåer.

Vår granskning har visat att bolaget har en rutin för intern styrning och kontroll som styrelsen fattar beslut om i samband med beslut om åtgärdsplan och internkontrollplan.

Granskningen har visat att bolagets rutin inte ger en fullständig beskrivning av roller och ansvar för arbetet med styrning, uppföljning och kontroll. Vidare framgår det inte på ett tydligt sätt av rutinen hur bolaget ska arbeta med övergripande riskhantering utöver riskvärdering och prioritering av risker.

Granskningen av rutinen har även visat att den saknar information om tidpunkter för arbetet samt information om den årliga utvärderingen i syfte att förbättra effektiviteten i systemet för intern styrning och kontroll.

Vår granskning har också visat att denna rutin, som inte ändrats i sak sedan 2014, inte är känd i verksamheten.

Genomförandet av arbetet med intern styrning och kontroll

Risikanalyser och åtgärdsplan

I Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll framgår att riskhanteringen ska vara en integrerad del i bolagsstyrelsens styrning och vara en del i beslutsfattandet vid prioritering och val av olika handlingsalternativ för att uppnå verksamhetens mål eller säkerställa verksamhetens förmåga att utföra sitt uppdrag.

Vidare framgår av stadens riktlinjer att i samband med framtagandet av budget/affärsplan ska riskhanteringen för olika riskområden fastställas till en samlad riskbild för bolagsstyrelsens verksamhetsområde. Med riskhantering avses att identifiera, analysera och utvärdera risker och därefter besluta om hur riskerna ska behandlas samt hur uppföljning av riskerna ska genomföras. Bolagsstyrelsen ska även säkerställa att riskhantering sker kontinuerligt inom väsentliga verksamhetsområden, processer och projekt samt alltid vid större förändringar i verksamheten.

I intervjuer har det framkommit att risikanalysen i huvudsak tar utgångspunkt i ägardirektivet och styrelsens mål för verksamheten. Vår granskning av risikanalysen för 2018 och 2019 har visat att kopplingen till uppdraget i ägardirektivet kan urskiljas för vissa risker. Däremot är det inte lika tydligt vilka risker som kan knytas till verksamhetens mål i budgeten.

Enligt intervjuer genomförs en årlig genomgång av risikanalysen i ledningsgruppen där alla chefer ingår. I risikanalysarbetet identifieras, analyseras, värderas och prioriteras risker. Enligt bolagets rutin ska prioriteringen av identifierade risker ske genom en värderingsmatris där sannolikhet multiplicerat med konsekvens genererar ett riskvärde för varje risk. Prioriteringen ska mynna ut i ett ställningstagande om vilka risker som ska hanteras respektive accepteras.

Granskning av risikanalyserna för 2018 och 2019 har visat att de risker som har lyfts till styrelsen har prioriterats. Det framgår dock inte tydligt av risikanalysen om kvarvarande risker har hanterats eller accepterats.

I stadens riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll framgår att bolaget ska besluta om hur riskerna ska behandlas och hur uppföljning ska genomföras. Vår granskning har visat att styrelsen följer upp de prioriterade riskerna genom åtgärdsplan och internkontrollplan samt uppföljningsrapporter. Däremot framgår det inte tydligt av risikanalysen hur uppföljningen av kvarvarande risker ska genomföras.

Risken för förekomst av oegentligheter inom verksamhetsområdet ska, enligt Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll,

alltid vara en del av bolagsstyrelsens riskhantering. Oegentligheter utgör inte bara en ekonomisk risk, det utgör dessutom en mycket allvarlig förtroenderisk, som ytterst kan medföra att medborgarnas tilltro till det demokratiska systemet försvagas. Vår granskning har visat att styrelsen och verkställande direktören har arbetat med att identifiera risk för oegentligheter i verksamheten. Risken för minskat förtroende för bolaget finns med i riskanalysen och i den interna kontrollplanen för både 2018 och 2019.

Stadens riktlinjer anger även att styrelsen ska ta fram en samlad riskbild i form av en åtgärdsplan som ska beskriva redan införda och planerade riskreducerande åtgärder. Vi har noterat i granskningen att för 2018 har styrelsen fattat beslut om en åtgärdsplan som tillika är internkontrollplan. Vi har noterat att det inte framgår tydligt av åtgärdsplanen på vilket sätt den återspeglar införda och planerade åtgärder.

Inför 2019 har vi noterat att styrelsen har beslutat om en separat åtgärdsplan. Vår analys av åtgärdsplanen har visat att sambandet mellan riskanalysen och åtgärdsplanen inte är tydligt. Riskerna har inte formulerats i åtgärdsplanen varför det blir svårt att se sambandet mellan riskerna i riskanalysen och de riskreducerande åtgärderna i åtgärdsplanen.

Internkontrollplan samt verifiering av kontroller

I Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll framgår att utifrån den samlade riskbilden och som del av bolagsstyrelsens arbete med att förbättra verksamheten ska bolagsstyrelsen välja ut ett antal områden/processer som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår för att verifiera att de riskreducerande åtgärderna/kontrollaktiviteterna fungerar på ett tillfredsställande sätt (internkontrollplan).

Vår analys av internkontrollplanerna för 2018 och 2019 har visat att det, utöver en omvärdering av en risk inför 2019, inte har skett någon förändring av kontrollerna mellan åren.

I vår granskning har vi valt ut tre av kontrollerna i den interna kontrollplanen för 2018. Stickprovet har syftat till att kontrollera om de riskreducerande åtgärderna haft tillräcklig effekt eller om nya åtgärder krävs. Våra stickprov avser följande kontroller:

- person-sakskada
- minskat förtroende för bolaget
- inaktuella data.

För samtliga kontroller har vi begärt ut dokumentation från bolaget. Vår granskning av dokumentationen har visat att sambandet mellan risk och utförd kontroll i internkontrollplanen inte är tydligt. Vi har även noterat att det är svårt att utläsa i dokumentationen vad resultatet av kontrollen blev samt vilka slutsatser som har dragits utifrån resultatet.

Vi har noterat att för år 2018 antog styrelsen åtgärdsplan och internkontrollplan den 26 oktober 2017. För år 2019 fattade styrelsen beslut om båda planerna den 21 november 2018.

Uppföljning och bedömning av intern styrning och kontroll

Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll anger att uppföljning av verksamhetens riskbild och beslutade åtgärder ska ingå som en del av den löpande uppföljningen. I intervju har det uppgetts att riskbildningen är uppe i styrelsen kontinuerligt. Vi har noterat att uppföljning av riskerna även sker i bolagets uppföljningsrapporter.

Vidare framgår av riktlinjerna att uppföljning av internkontrollplan ska ske i den omfattning som fastställs av respektive bolagsstyrelse. Vår granskning har visat att det framgår av styrelsens internkontrollplan att den ska följas upp i olika delar i uppföljningsrapporterna.

I Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll framgår även att respektive bolagsstyrelse årligen ska utvärdera och förbättra effektiviteten i systemet för styrning, uppföljning och kontroll. I detta arbete ingår att bolagsstyrelsen erhåller information och rapportering avseende resultat av såväl genomförda interna uppföljningar och utvärderingar som iakttagelser från extern revision och övrig tillsyn. Som en del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska respektive bolagsstyrelse i samband med årsrapportens upprättande rapportera resultatet från utvärderingen samt lämna en bedömning om systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt.

Vår granskning har visat att för 2017 har det genomförts en utvärdering av systemet för styrning, uppföljning och kontroll. I årsrapporten för 2017 framgår att styrelsen har bedömt att bolaget i huvudsak har en god intern kontroll.

Bedömning

Utifrån genomförd granskning är vår bedömning att styrelsens och verkställande direktörens interna styrning och kontroll i flera delar inte är ändamålsenlig och tillräcklig samt att den avviker mot gällande riktlinjer.

Vår bedömning är att rutinen för intern styrning, uppföljning och kontroll inte på ett tillräckligt och ändamålsenligt sätt beskriver bolagets system för styrning, uppföljning och kontroll.

Vår bedömning är att det inte framgår av riskanalysen om risker ska hanteras eller accepteras samt hur uppföljning av risker ska genomföras.

Vi bedömer även att arbetet med åtgärdsplanen behöver förtydligas för att leva upp till kraven i stadens riktlinjer då sambandet med riskanalysen behöver stärkas.

Enligt stadens riktlinje ska internkontrollplanen utgöra en del i styrelsens arbete med att förbättra verksamheten genom verifiering av åtgärdernas effektivitet. Vår granskning visar att styrelsens internkontrollplan inte har förändrats ifråga om vad som granskas mellan åren. Vi har noterat att samma områden och risker återkommer från år till år. Med detta arbetssätt finns risk att syftet med internkontrollplanen som verifieringsverktyg urholkas. Detta kan i sin tur leda till att internkontrollplanen inte bidrar till att förbättra verksamheten.

Vi bedömer även att uppföljningen av riskerna i internkontrollplanen för 2018 inte säkerställer att de åtgärder styrelsen har beslutat om fungerar tillfredsställande.

Mot bakgrund av ovan lämnar vi därför följande rekommendation:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa följsamhet mot stadens riktlinjer för styrning, uppföljningen och kontroll.

Styrning och uppföljning av investeringar och underhåll

Utgångspunkter i granskningen

Lekmannarevisorerna har granskat styrelsens styrning och uppföljning av investeringar och underhåll.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om styrelsen har en god och ändamålsenlig styrning och uppföljning av investeringar och underhåll. Granskningen har även syftat till att bedöma om bolaget tillämpar Gemensam Byggprocess (GBP) som avsett.

Revisionskriterier i granskningen är:

- regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning
- riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll
- Göteborgs stads regler för Gemensam byggprocess
- styrelsens arbetsordning.

Granskning har utförts genom dokumentstudier, intervjuer och stickprov på två investeringsprojekt.

lakttagelser

Styrelsens underhålls- och investeringsplan

Inför styrelsens beslut om underhålls- och investeringsplan har bolaget sammanställt ett arbetsmaterial som beskriver önskade investerings- och underhållsåtgärder per hamn och år. Utifrån arbetsmaterialet tar ledningsgruppen fram ett förslag på en underhålls- och investeringsplan som styrelsen ska fatta beslut om. Förslaget som når styrelsen består dels av en ekonomisk budgetram fördelat per hamn, dels en generell beskrivning av planerade och påbörjade investerings- och underhållsåtgärder. Enligt intervju har den ekonomiska budgetramen baserats dels på arbetsmaterialet, dels på bolagets finansieringsförmåga.

Vi har noterat att det inte är tydligt om de investerings- och underhållsåtgärder som framgår av styrelsens plan är heltäckande. Det är svårt att bilda sig en uppfattning om vilka investerings- och underhållsåtgärder som ska genomföras under 2018 samt på vilket sätt åtgärderna i planen förhåller sig till den ekonomiska budgetramen. Vi har sett att underhålls- och investeringsplanen för 2019 har samma struktur.

I intervjuer har det framkommit att, utöver själva beslutsunderlaget till underhålls- och investeringsplanen, har styrelsen muntligt informerats om genomförda och planerade investeringar på de årliga strategidagarna. Om underhållsåtgärder har omfattats av informationen framgår inte av det material vi har tagit del av. I intervjuer har det även framkommit att den enda ekonomiska aspekten som behandlas på strategidagarna, kopplat till underhålls- och investeringsplanen, är prissättningen som enligt bolaget påverkar investeringar och underhåll.

I samband med strategidagarna har styrelsen genomfört rundturer i de olika hamnarna för att få inblick i genomförda investeringar och behovet av underhåll.

Genomförande av investeringar och underhåll

I intervju har det framkommit att vid genomförandet av investerings- och underhållsåtgärder har hamnarna att förhålla sig till styrelsens underhålls- och investeringsplan. En budget per hamn har inte specificerats i dagsläget men kan komma att införas under 2019.

När en investering ska påbörjas informeras styrelsen genom uppföljningsrapporterna. Vi har noterat att den information som beskrivs i uppföljningsrapporterna är relativt enkel i sin utformning och inte heltäckande.

Vår granskning har visat att investeringar utanför underhålls- och investeringsplanen ska beslutas av styrelsen och att förfarandet framgår av styrelsens arbetsordning. Enligt intervju har detta inte varit aktuellt

under 2018 och vår granskning av styrelseprotokoll och handlingar för 2018 bekräftar även detta.

Löpande omprioritering av investerings- och underhållsåtgärder

Enligt stadens regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning förutsätter en förändring av det ekonomiska målet för investeringsverksamhet under löpande budgetår ett styrelsebeslut.

I intervju har det framkommit att omprioriteringar under löpande år ska beslutas av styrelsen men att det under 2018 inte har varit aktuellt.

Uppföljning och rapportering av investeringar och underhåll

Av stadens riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll ska uppföljningen göras med fokus på den verksamheten riktar sig till. Uppföljningen ska innehålla mätresultat men också analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar resultatet och vad det betyder för såväl den egna verksamheten som Göteborg stad som helhet.

Av stadens regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning framgår att uppföljningen under året ska vara heltäckande och belysa hur verksamheten utvecklas i förhållande till de mål och inriktningar samt uppdrag som fastställts i kommunfullmäktiges budget och i det egna budgetbeslutet. Vidare framgår av reglerna att uppföljningen, som ska omfatta såväl drift- som investeringsverksamheten och analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar resultatet, ska vara av sådan kvalitet att bolagsstyrelse kan agera på eventuellt förändrade förutsättningar utan oskäligt dröjsmål. Reglerna anger även att innan bolagsstyrelse tar ställning till respektive uppföljningsrapport ska samtliga avvikelser, såväl positiva som negativa, i förhållande till budgetens ekonomiska mål analyseras och förklaras skriftligen av vd. Regeln tillämpas på såväl drift- som investeringsverksamheten.

I intervju har det framkommit att uppföljning sker kontinuerligt och rapporteras till styrelsen i uppföljningsrapporter och årsrapport. Utöver detta får styrelsen viss uppföljning på strategidagarna. Det som har rapporterats är i huvudsak om planerade åtgärder har genomförts eller inte. I intervju med bolaget har det även framkommit att uppföljningsrapporterna riktar sig till styrelsen och att de är väl insatta.

Vår granskning av uppföljningsrapporterna under 2018 har visat att uppföljningen omfattar flera av de planerade och påbörjade investeringsåtgärderna i styrelsens underhålls- och investeringsplan. Vi har noterat att genomförda åtgärder utöver de som framgår av underhålls- och investeringsplanen finns med samt att det som har rapporterats uteslutande är status på åtgärderna. Vi har även noterat att det inte tydligt framgår i uppföljningsrapporterna vad som är investeringsåtgärder- respektive underhållsåtgärder.

Vi har noterat att uppföljningsrapporterna även omfattar ekonomisk uppföljning i form av utfall mot prognos och budget för bolaget som helhet. Vi har även noterat att uppföljningen sker på bolagsnivå och inte per hamn. Granskningen har visat att den ekonomiska uppföljningen som har utförts endast omfattar investeringar och att uppföljning av underhåll saknas, vilket vi ser är genomgående i alla uppföljningsrapporter.

Vi har noterat att det ekonomiska utfallet för investeringar som redovisas i uppföljningsrapporterna visar på avvikelser mot budget. Per oktober avviker utfallet mot budget med cirka 90 procent. Samtidigt anges i samma rapport att underhålls- och inventeringsarbetet i stort sett följer den plan som styrelsen antog i budget 2018.³

Vår granskning har även visat att det i uppföljningsrapporterna saknas analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar resultatet kopplat till den antagna underhålls- och investeringsplanen. Den saknar även analys och skriftlig förklaring av avvikelser, såväl positiva som negativa, i förhållande till underhålls- och investeringsplanen.

Följsamhet mot GBP

I Göteborgs Stads regler för Gemensam byggprocess finns krav på att varje projekt ska ha en uppdragsbeställning, att egenkontroller ska genomföras och dokumenteras samt att projekt ska avslutas med en slutrapport där erfarenhetsåterföring ska dokumenteras. Reglerna anger vidare att vid genomförandet av ett uppdrag ska de aktiviteter som anges i egenkontrollerna utföras i den mån de är tillämpliga på uppdraget. De ska även dokumenteras. Utförandet av vissa aktiviteter ska följa kraven i GBP men för andra aktiviteter är det valbart. Dokumentationen av egenkontrollerna ska visa på vilka aktiviteter som genomförts, vem som utfört aktiviteterna och när, samt motiv till varför en aktivitet har bedömts som icke-tillämpningsbar.

Vidare anger reglerna att dokumentationen ska hanteras i enlighet med organisationens dokumenthanteringsplan eller motsvarande.

Bolaget tillämpar GBP sedan 2016. Anvisningar, rutiner eller instruktioner som beskriver hur bolaget ska arbeta med GBP har inte kunnat uppvisas. Det finns ett dokument som beskriver vilka GBP-dokument som ska upprättas inom ramen för ett projekt. Dessa dokument är uppdragsbeställning och egenkontroller för upphandling (vid behov), produktion och avsluta uppdrag samt slutrapport.

³ Uppföljningsrapport 3

I intervju har det framkommit att bolaget upplever att de fortfarande prövar sig fram och försöker anpassa GBP till sin verksamhet. Exempelvis upplevs det som svårt att veta vilka aktiviteter som ska vara med i en uppdragsbeställning.

Slutrapporter upprättas för att de ska kunna dra lärdom från andra projekt.

Resultat av stickprov

Vi har genomfört stickprov på två investeringsprojekt – *Vågbrytaren Hinsholmen* och *Fiskebäck bryggor D-E*. I stickprovet har vi granskat uppdragsbeställning och egenkontroller mot GBP-krav. Flera avvikelser har noterats i samtliga dokument. Exempelvis saknar uppdragsbeställningar uppgifter om ansvar och befogenheter samt hänvisning till beslutsunderlag. I dokumentationen av egenkontrollerna framgår exempelvis inte när aktiviteterna har genomförts samt att det inte alltid framgår motiv till varför aktiviteter inte har genomförts

I intervju har det framkommit att GBP-dokumentationen ska hanteras inom ramen för projektdokumentationen som diarieförs enligt dokumenthanteringsplanen. Vi har noterat att samtliga GBP-dokument i vårt stickprov saknar diarienummer.

Då båda projekten pågår har slutrapporter inte upprättats varför vi inte har granskat dessa.

Bedömning

Vår bedömning är att styrelsens styrning och uppföljning av investeringar och underhåll har förbättringsområden.

Vår granskning visar att styrelsens underhålls- och investeringsplan innefattar en ekonomisk budgetram för underhåll och investering per hamn. Styrelsen har däremot inte specificerat vilka åtgärder som ryms inom den ekonomiska ramen. Det finns även en generell beskrivning av planerade och påbörjade investerings- och underhållsåtgärder. Vi bedömer att det inte är tydligt hur dessa åtgärder hänger ihop med budgetramen. Vi bedömer även att underhålls- och investeringsplanen inte gör det möjligt att få tillräcklig insyn i vilka faktiska investering- och underhållsåtgärder som bolaget ska genomföra. Detta återspeglas även i styrelsens uppföljning av underhålls- och investeringsplanen.

Vår granskning visar att styrelsen ska fatta beslut om omprioriteringar av investerings- och underhållsåtgärder som uppstår löpande under året. Då styrelsen inte beslutar om konkreta åtgärder i sin underhålls- och investeringsplan är det enligt vår bedömning otydligt på vilka grunder styrelsen fattar beslut om omprioritering.

Vi bedömer att styrelsens möjligheter att identifiera investeringar utanför budget försvåras när underhålls- och investeringsplanen inte innehåller konkreta investeringsåtgärder att ställa dessa investeringar mot.

Vår bedömning är att styrelsens uppföljning inte speglar underhålls- och investeringsplanen på ett tydligt sätt. Uppföljning sker på bolagsnivå och inte per hamn vilket enligt vår bedömning medför svårigheter att följa upp hur hamnarna förhåller sig till budgetramen under året. Budgetramen innefattar även underhåll som enligt vår bedömning inte återspeglas i styrelsens uppföljning.

Det är viktigt att beakta att uppföljningsrapporterna är styrelsens rapportering till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige, varför styrelsens uppföljning ska följa de regler och riktlinjer som fullmäktige har beslutat om. Det är även viktigt att uppföljningen görs med fokus på den verksamheten riktar sig till. Det är därför av stor vikt att uppföljningen ger en tydlig, heltäckande och rättvisande bild av bolagets investeringar och underhåll.

Mot bakgrund av ovan lämnar vi därför följande rekommendationer:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa att underhålls- och investeringsplanen möjliggör en god och ändamålsenlig styrning och uppföljning av investeringar och underhåll.

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa följsamhet mot stadens regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning samt riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll.

Vår bedömning är att det även finns brister i följsamhet mot kraven i GBP då uppdragsbeställning och egenkontroller inte dokumenteras fullt ut.

Mot bakgrund av ovan lämnar vi därför följande rekommendation:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa att bolaget fullt ut arbetar i enlighet med kraven i GBP.

Uppföljning av offentlighet och sekretess

Lekmannarevisorerna granskade år 2015 offentlighet och sekretess inom bolaget.

I 2017 års granskning följde vi upp vilka åtgärder styrelsen genomfört med anledning av de rekommendationer som lämnades 2015. Granskningen resulterade i att följande rekommendation kvarstod:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att upprätta arkivbeskrivning och arkivförteckning.

Vi har i år följt upp denna rekommendation genom dokumentgranskning.

Iakttagelser

Vår granskning av styrelsehandlingar från styrelsemötet den 7 februari 2018 har visat att styrelsen har beslutat om dokumenthanteringsplan och arkivbeskrivning. Bolaget har även upprättat en arkivförteckning som vi tagit del av.

Bedömning

Vi bedömer att styrelsen har genomfört tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationen. Lekmannarevisorerna bedömer att rekommendationen är omhändertagen.

Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen.

Lekmannarevisorer är förtroendevalda och utses av kommunfullmäktige ur gruppen förtroendevalda revisorer (gruppen benämns som Stadsrevisionen). Lekmannarevisorerna har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller delvis ägs av kommunen. I Göteborg utses i regel två lekmannarevisorer för varje bolag. Revisorerna är oberoende och granskar på kommunfullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna.

Resultatet av lekmannarevisorernas granskning redovisas i granskningsrapporter och granskningsredogörelser.

Revisorerna genomför också särskilda granskningar som i regel rör flera bolag och nämnder. Dessa redovisas löpande under året till kommunfullmäktige i revisionsrapporter.

Revisorerna tar även varje år fram en årsredogörelse som sammanfattar den granskning som gjorts i kommunen under det aktuella året.

Revisorernas rapporter hittar du på www.goteborg.se/stadsrevisionen.

Språkbruk och revisionstermer

När revisorerna har genomfört en granskning lämnar de ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Ibland lämnar de även revisionskritik.

Rekommendationer lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten. Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra verksamheten.

Revisionskritik lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten som är av mer allvarlig karaktär. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran eller anmärkning. Anmärkning är allvarligast. När det gäller nämnderna kan en anmärkning lämnas med eller utan tillstyrkan om ansvarsfrihet.

Under kommande år följer revisorerna upp vilka åtgärder som nämnden eller bolaget har gjort för att följa revisorernas rekommendationer.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6

Göteborgs Stads kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se